

Poština plačena v gotovini

S O K O L

V E S T N I K
S O K O L S K I H
Ž U P
L J U B L J A N A
M A R I B O R I N
N O V O M E S T O

Š T E V I L K A 1
L E T N I K I I I

IZHAJA VSAK MESEC • NAROČNINA 24 DINARJEV NA LETO

V s e b i n a :

J. R.: Narod, država, sokolstvo	1
M. Kovačič: Pregled jugoslov. sokolske književnosti	4
P.: Smuško izrazje	5
Ante Antosiewicz: Tekma za prvenstvo Zveze slov. sok.	8
župa Ljubljana	10
Razno	15
Knjige in listi	16

DARUJTE ZA TISKOVNI SKLAD!

«SOKOL» izhaja vsakega prvega v mesecu in stane za vse leto 24 dinarjev, posamezna številka pa 2 dinarja.

Izdajajo ga sokolske župe, Ljubljana, Maribor in Novo mesto.

Urejuje Dušan Podgornik, Ljubljana.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. (predstavnik Ivan Ovsenik) v Ljubljani.

Uprava in uredništvo sta v Ljubljani na Taboru, ček. rač. 17.200.

Narod, država, sokolstvo

Tisoč let je naš narod v mučeništvu in molku koprnel po svobodi. Od takrat, ko mu je napadalec s krutostjo in prevaro stopil na tilnik in ga prikoval k tлом. Kadar je dvignil glavo k soncu, je surovi živinski tujec z gorjačo zamahnil po njej. Pričakoval je odrešenika, ki bo silnejši od napadalca, pravičnejši od tujih učencikov ljubezni. Ni mogel sam iz lastne moči raztrgati vedno na novo prenovljenih okovov. Divji, surovi tujec s severa in zahrbtno zlobni z juga sta se polastila njegove zemlje, jo delila med izkoriščevalce ter zapovedovala in gospodovala oba nad prikovanim mučeniškom, prvi z nasiljem, drugi s prevaro. Za svoje zločine sta dobila priznanje, pravice vladanja in kaznovanja, njima se je pisala zgodovina. Našemu narodu pa, ki ni moril, ni ropal, ni osvajal tujega, ni nikogar varal in izkoriščal, nikomur vsiljeval ne oblasti, ne vere, narodu, ki ni zločinec, naj bi se ne priznavalo, da je bil, da je, da ima zgodovino, da je kulturni narod. Njegova zgodovina ni zgodovina kraljev, vladarjev, oblastnega nasilja, vojska in gospodovalnosti, temveč zgodovina njegove narodnostne in moralne skupnosti, njegove moči in volje do življenja, njegove delavnosti in vztrajnosti, njegovih kulturnih stremeljenj, njegovega trpljenja in neomajne vere v svobodo in pravico. Nikogar ne zavidamo, kdor je z nasiljem «okrasil» in dopolnil svojo zgodovino. Zahtevamo pa priznanje svoje bitnosti, priznanje, da smo bili in ostali kulturni narod iz lastne moči takrat, ko nas je nasilje zapisalo pogubi.

Nihče ni bil na naši strani, ne grof, ne škof. Narod je sam ohranil svojo skupnost, zavest narodne celote, svojo moralno moč in tvorno silo. Vse te svetinje ima že od takrat, ko je prvič podlegel nasilju, za tisoč let nazaj, že od takrat so ti zakladi edina njegova sveta narodna lastnina. Očuval jih je, oropan vsega imetja, z brezprimernim, čudovitim naporom in odporom svojih telesnih in duševnih sil in s svojo skupinsko zavestjo. In takšno ljudstvo naj bi ne imelo pravice, da se imenuje narod, da se imenuje po tistem žarčnem svojem živem ognju, ki ga je edino ogrevalo skozi tisočletja? Ali ne čuti sramote vsak, ki tega mučenika imenuje hlapca, neznanega sužnja, če mu ne priznava imena po tisočletnem trpljenju, ki ga je živel sam v sebi in sam s seboj?

Tisoč let smo bili v državi, ki je bila cesarska last. Imeli smo cesarja za vladarja, mnogo cerkvenih in posvetnih knezov in dostojanstvenikov z velikimi častmi in z velikim bogastvom, državnike, diplomate, poslance, parlamente, politike, postave, šole in veliko vojsko z mnogimi generali. In nismo bili zadovoljni. Drugi so odločevali za nas, drugi skrbeli za postave in nas urejevali. Hvaležni moramo biti vsem, ki so nam to poskrbeli, in veseli bi morali biti, da nam še naprej delijo svoje velikodušne «dobrote». Mi pa smo vse to zametavali, zavračali, preklinjali, hrepeneli in stremeli neutešljivo po svobodi, po samostojnem odločanju, po samostojni

vzgoji, po samostojnem redu in disciplini. Tuja država nam je bila nezno breme, največja ovira, grenka «dobrota». Z drugimi narodi vred smo obrnili hrbet avstrijski državi in bilo je konec cesarja in sedemstoletnega habsburškega cesarstva. Narodi so šli vsak svojo pot, brez cesarja in njegove oblasti. Cesar je bil v zmoti, da so narodi njegova last, in ni opazil, da je sam zgolj nakit, ki ga narodi vsak čas lahko odvržejo. Svet je strmel, kam in kako je izginilo mogočno cesarstvo, da je izginilo kakor prešerna pena. Mi pa, brez imena, brez države, brez pravic in lastnih postav, brez armade in gospode, smo ostali, ker smo bili narod. Ko smo zdrobili okove, smo se zravnali in se z bratom iste krvi, ki ju nismo nikdar zatajili, zedinili, da hočemo živeti skupno po enotnem vnanjem in notranjem redu. Ustanovili smo svojo samostojno in skupno državo.

Na našem lastnem primeru proučimo, kaj je narod, kaj je država, njuno bistvo in vzajemno razmerje.

O narodu in državi so mnenja različna, nekatera prav čudna. Nemci se radi drže te misli, da je država «sam tu pričujoči bog», da ima nad državljanom popolno pravico, da je njena volja absolutno sveta in pravična, da posamezni državljani sploh nimajo lastne volje, da državljana v lastni osebi sploh ni. Na to vsemogočnost države je silno ljubosumna rimsko-katoliška cerkev, ki ima enako, mnogo starejše absolutistično mnenje o sebi in ji nemška konkurenca ni po volji. Absolutistom je znano, da se dva absolutna vladarja, dva despota, dva diktatorja nad istim ljudstvom po «božjem» in naravnem pravu drug drugega izključujeta. Nemci pravijo: vsa oblast je od države in ima zato vso pravico, rimska cerkev pa pravi: vsa oblast je od Boga, nositeljica te oblasti je neposredno od Boga ustanovljena katoliška cerkev v Rimu in ima zato ona edina nad človekom po vesoljnem svetu vso pravico. Oba pa zahtevata brezpogojno podrejenost ljudstva, brezpogojno pokorščino, brez kritike ali ugovora. Nemški in cerkveni filozofi so silno popačili pojem naroda in države, da ohranijo absolutizem. Državniki in politični voditelji so si prizadevali in si prizadevajo, da ustrezajo absolutnemu ukazu diktatorja, absolutista. Bore se proti svobodi posameznika, še bolj proti samoodločevanju naroda. Uporabljajo vsa mogoča sredstva, da čim bolj zmedejo pojme o narodu in državi. Mi smo prenasršeni s potvorjenimi in posiljenimi razlagami in veliko truda bo potrebno, da se očistimo te zgodovinske obremenjenosti. Hitler in Mussolini se krčevito držita absolutističnega pojmovanja države, ga vsiljujeta svetu po starem običaju, razloček je samo ta, da prvega mesta ne prepustita ne papežu, ne cesarju. Oba pa, kakor vidimo, družii ista miselnost v «sladko prijateljstvo».

Oglejmo si državo in narod na našem lastnem primeru. Kakor smo že razpravljali v našem listu, je narod živa stvarna skupnost. Ta skupnost živi v zavesti posameznega, individualnega člana naroda. Posameznik z narodno zavestjo ustvarja narodno skupnost. Vsaka in tudi narodna skupnost je tvorba posameznikov, tvorba iz njihovih telesnih in duhovnih sil. Ni skupnosti same na sebi in je ne more biti. Čim vrednejši so poedinci, tem vrednejša, višja je skupnost, narod. Zavest, narodnost, usmerja telesne in duhovne sile posameznikov tako, da se spajajo v enoto. Po tej usmerjenosti postaja narod enotna sila in z organizirano zaposlitvijo teh sil delovna enota. V članku «Narodnost in sovraštvo» (številka 8/9 «Sokola» 1937) smo povedali, kako nastaja in kakšna je vsebina narodnostne zavesti posameznika. Poudarimo še enkrat, ne pozabimo, da sta narod in stopnja njegove višine odvisna od sile in višine poedinca in od števila takih poedincev.

Temu nujno sledi ugotovitev, da je narodna skupnost samorodna, določena po svoji posebni prirodni in kulturni enotnosti. Narod je samonikla tvorba, zaključena, samosvoja stvarna celota.

Sledi dejstvo, da narod ni država in še bolj očitno dejstvo, da država ni narod. Država je, kakor nam dovolj nazorno kaže Avstrija, oblika reda določne ljudske skupine. Ni nujno, da je ta ljudska skupina narod, je pa nasprotno nujno, da ima vsak neodvisen narod svojo samostojno organizacijo reda, svojo lastno državo. Ljudstvo, narod, kakor vidimo, je živa delujoča sila, država samo organizacija te sile, **in ne več**. Zato vidimo dalje, da si ljudstvo, narod sam izbira obliko svoje skupnosti, jo menja, izpreminja, ne da bi se sam izpremenil in da bi mogel izpremeniti svoje bistvo. Zato mora biti pravilno samo to, da narod sam odločuje o svojem državnem redu in svoji državni obliki. Narod je suveren, po njem je država suverena. Narodu je država sredstvo za red. Brez organiziranega reda ne more skupnost, narod, zbirati, usmerjati in izkoristiti svojih prirodnih telesnih in duhovnih sil. Od naroda samostojno določen in vzdrževan red skupnosti je njegova samostojna država. Narodna država je isto, kar samostojna organizacija reda narodne skupnosti.

Državna moč, oblast ni sama od sebe. Država ne ustvarja sama in nima svoje lastne moči. Organizacija, red sam na sebi ni sila. Vsa sila je v posamezniku in v skupnosti posameznikov. V narodni državi je «katerakoli» oblast, bodisi «cerkvena» ali «posvetna», ena in ista, ker izvira iz istega vrelca, iz istega posameznika. Vsa oblast v državi je nedeljiva, ker je nedeljiv posameznik, ki je izvor njene sile. V narodni državi ne more tujec vladati s tujo silo. V narodni državi mora biti vsaka oblast «cerkvena» ali «posvetna», narodna ali je pa proti narodu. Cerkev, ki ni narodna, je protinarodna. Posvetna oblast, ki ji je narod samo sredstvo za druge cilje, je v nasprotju z narodnimi interesi. Med oblastjo in narodom ni soglasja in nesoglasje povzroča odpor in upor. Državni red ne sme biti nikdar v nasprotju z narodom, ne sme ovirati posameznika in naroda v njunem svobodnem razvoju. Državni red mora skladno ustrezati prirodnim pogojem naroda in njegovim svojstvom čim najstvarneje. Vsak narod mora vztrajati v taki državi, kakor jo sam potrebuje. Zgodovina priča, da si noben narod ne prilasti tujega državnega vzorca, da si svoj samostojni red izoblikuje prej ali slej sam po svojih pogojih in svojstvih.

Oblast tvorita dejanska sila posameznikov in moč skupnosti, kolikor je potrebna za red. Samo v tej meri in do te mere je organom države pripuščen skupinska sila in sila poedinca v razpolaganje. Vsako drugačno razpolaganje je v nasprotju z vzajemnim razmerjem naroda in države, je v nasprotju z državnim redom. Organi, ki oblast porablja v namene, ki ne ščitijo svobode, ne pospešujejo razvoja poedinca in naroda v celoti, ravnajo v nasprotju z interesi naroda in posameznika, ravnajo proti narodu. Primer Avstrije kaže, da je postala nepotrebna, ko ni bila več v skladu z interesi njenih narodov.

Z vso jasnostjo in določnostjo se nam izkaže, da je država sredstvo narodne samostojnosti.

Sokol s svojo vzgojo oblikuje posameznika v sposobnega, svobodno iniciativnega tvorca narodne skupnosti z redom in disciplino, ki naj v najvišji meri pospešuje sodelovanje posameznikov v narodnem sožitju po načelih plemenitosti, spoštovanja in ljubezni. Sokolstvo v pravi, moralno čisti, pristno in načelno demokratični miselnosti, s priznavanjem izvora vsega

skupnostnega iz posameznika, gradi pravo resnično živo narodno skupnost s samostojnim, narodnim državnim redom.

Narod, država, sokolstvo tvorijo edinstvo.

J. R.

M. Kovačič, Maribor:

Pregled jugoslov. sokolske književnosti

C. Neperiodični tisk

a) Spisi idejne vsebine

Že v uvodu k temu «Pregledu» je bilo omenjeno dejstvo, da se je z razmahom jugoslovanskega sokolstva razmahnila tudi sokolska književnost. Ako bi nas o tem ne bil prepričal pregled sokolskega periodičnega tiska, bi se o resničnosti te trditve prepričali pri pregledu neperiodičnega sokolskega tiska, v katerem bi se kar izgubili, ako bi ga ne razdelili po panogah sokolskega dela. Saj je namenjenih sokolskim pripadnikom samo za idejno poglobitev več ko 50 samostojnih publikacij; med njimi je nekaj prevodov oziroma prireditev po čeških izvornikih, večinoma so pa izvorni spisi, ki so podani bolj ali manj spretno, v težje ali lažje umljivi obliki, prilagojeni miselnosti ali starosti (mladosti) sokolskih pripadnikov, katerim so namenjeni. Njih vrednost torej nikakor ni enaka niti enaka biti ne more; vendar se da malone o vseh — tudi o najšibkejših — reči, da niso bili izdani brez koristi in da so v svojem področju izpolnili vsaj do neke mere, če ne popolnoma, namenjeno jim nalogo.

Na čelu vseh spisov idejne vsebine je treba omeniti prevod Tyrševe razprave, ki jo po pravici imenujemo sokolski evangelij, «Naš zadatak, smer i cilj», ki je izšla kot 3. snopič Sokolske knjižnice Jugoslovanske sokolske matice. Hvalevredno je, da naše sokolstvo razumeva globino tega dela, kar dokazuje dejstvo, da je bilo treba izdati prevod že v II. izdaji. Želeti bi le bilo, da se netočnosti prevoda, na katere je kritika opozorila že pri I. izdaji, odpravijo vsaj v III. izdaji. To razpravo dopolnjuje prevod Tyrševih člankov, ki so izšli pod skupnim naslovom «Sokolska gesla» (Sok. knj. JSM, 5. snopič). «Poglede i misli dra M. Tyrša» je podal v posebnem spisu brat dr. Nikola Mrvoš (Sok. knj. JSM, 9. snopič). Na svoj znani prikupni pesniški način razlaga sokolsko misel br. E. Gangl v brošurah «O sokolski ideji» (Sok. knj. JSM, 1. snopič), «Tyrševno Sokolstvo» (Sok. knj. JSM, 8. snopič) in «Tyrševno poslanstvo» (Sok. knj. JSM, 10. snopič); vse tri knjižice so izšle v slovenski in srbskohrvatski izdaji. Svoja tu podana izvajanja je (spet v drugo smer) izpopolnil z razpravo «Slovenska ideja in slovensko Sokolstvo na delu». Naraščaju pa je razložil sokolsko misel s članki, zbranimi pod naslovom «V sokolskem krogu».

Temeljno delo, ki bi moralo biti poleg «uradne» idejne zakladnice, vsebovane v knjigi «Putevi i ciljevi Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije», v rokah vsakogar, kdor ima dolžnost, razlagati bistvo sokolstva, je knjiga «Bit misli sokolske», ki jo je po čeških virih priredil pokojni br. dr. Božo Vinković. Temeljita so tudi idejna izvajanja br. Miroslava Ambrožiča v «Metodiki sokolske vzgoje» (slovenska in srbskohrvatska izdaja), kjer podaja mnogo več, kakor bi se dalo slutiti iz naslova knjige. Enak namen kakor te dve knjigi imajo tudi «Osnovi sokolske ideologije» brata Dušana M. Bogunovića. Ta je v dveh snopičih izdal tudi dragocene «Sokolske reči dra Laze Popovića», katerim je dodal 3. snopič sedanji zvezni prosvetar br. Miloš Stanojević. V cirilici razlagajo «Sokolima o Sokolstvu» brat dr. Mih. Grado-

jević, čigar brošura je bila razprodana tako hitro, da je bila že po enem letu potrebna II. izdaja, brat Franjo Malin v brošuri «Sokolstvo» in brat dr. Nikola Mrvoš v publikaciji «O Sokolstvu». Na najpoljudnejši način so poizkusili podati Tyrševo ideologijo Drago M. Fućak v brošuri «Što je to — Sokolstvo?», dr. Ilija Jelić s spisom «Sokolstvo i njegov cilj» in Marko Tišma z «Definicijo Sokolstva». S filozofskim poglavljenjem se je lotil nje razčlenjenja brat dr. Fran Derganc v razpravi «Borba Zapada in Vzhoda» in v nekaterih obsežnejših člankih, zbranih v knjigi «Svetozor». Poglobljenju razumevanja sokolske miselnosti služita še prevoda iz češčine «Cilj sokolskih teženj», napisal Jan Křen, in «Sokolska vzgoja», napisal K. Vaníček; zadnji prevod je oskrbel brat dr. Viktor Murnik, ki tudi sam odpira nove idejne vidike v razpravah «Kakšni smo in kako se moremo izboljšati», «Kultura in telovadba» ter «Sokolstvo in življenje». Posamezna stališča sokolstva so natančneje označena v razpravah brata Dušana M. Bogunovića «Sokolstvo i narodna vojska» in «Sokolstvo i škola» ter brata Milana Jovanovića «Jugoslovenstvo i Sokolstvo». Podobne vsebine (z razlago namreč) je tudi brošura župe Maribor «Nova pota k starim ciljem». Svojim edinicam v boljše razumevanje sokolskih stremeljenj je namenila župa Mostar «Sokolske časove» brata Čede Milića, snopič «Naša riječ. Pogledi i nastojanja Sok. župe Mostar» in zbornik «Put Sokolstva u selo. Ideološki pogledi i iskustva Sok. župe Mostar», župa Skoplje pa «Sokolski trebnik» br. dra. Milivoja Pavlovića. Za naraščajski dan I. jugoslovanskega vsesokolskega zleta v Ljubljani leta 1922. je napisal brat Karel Vaníček poslanico «Sokoličem», Jugoslovanska sokolska zveza je pa posvetila sokolski mladini ob prvi desetletnici obstoja naše države poslanico «Pot v sokolsko življenje».

Zvezni prosvetni odbor se že dalje časa bavi z mislijo, da bi izdal publikacijo, ki naj bi jo dobil vsak nov član in članica, ko stopi v sokolsko organizacijo. To misel je pri nas Jugoslovanih prva uresničila župa Maribor s «Sokolskim katekizmom» brata Cirila Hočevarja, ki je izšel potem tudi v srbskohrvatskem jeziku in je doživel že drugo izdajo. Temu zgledu je sledila župa Donja Tuzla z izdajo «Sokolske čitanke» Františka Holubca, ki jo je prevedel iz češčine in izdal prvič v cirilici, drugič pa v latinici brat Voja Bogičević. V isti namen je namenila župa Zagreb brošuro «Da postanem dobrim Sokolom», župa Beograd knjižico br. dra. Petra Jovića «Sokolska misao, njen zadatak i cilj», a župa Kranj brata Rudolfa Horvata brošuro «Hoćemo biti Sokoli», ki je izšla kot razširjena izdaja izprva le naraščaju namenjenega snopiča «Kaj mora naraščaj vedeti o Sokolstvu».

S temi publikacijami seveda nikakor še ni izčrpano vse, kar je pomoglo k pravilnemu pojmovanju sokolske misli. Marsikaj je izpuščeno namenoma, ker je preneznatno, morda je pa tudi kaj ušlo piščevi pozornosti. Vsekakor pa že tu omenjeno priča, da je naše sokolstvo na pravi poti, in nudi tudi dobre nade za bodočnost.

(Dalje prihodnjič.)

Smuško izrazje

Človek bi mislil, da se sokolski smučarji vsaj v tem razločujejo od drugih, da uporabljajo domače in lepe smuške izraze. Toda ne, pri vsaki priložnosti slišimo tudi iz ust sokolskih pripadnikov najrazličnejše popačenke in tuje besede, ki jih dostikrat nihče prav ne razume. Marsikdo dela to iz nevednosti ali malomarnosti, večina pa zato, ker domačih izrazov ne pozna. In vendar bi bil vsak drug narod ponosen, ko bi mel kakor mi Slo-

venci svoje pristno domače smuško izrazje, ki je že 400 let staro. Naj navedem samo nekaj izrazov, ki jih smučar vsak dan potrebuje.

Smučka, ki ji pravimo tudi smuča ali smuč, otroški pa smučica, ima dva dela: leseni ploh (ne dilo!) in streme (ne vezavo!). Po namenu, za katerega jih uporabljamo, razločujemo navadne smučke (ne turnel!), tekmovalne smučke, skakalne smučke in lovske smučke (zelo kratke in široke). Po širini pod stremenom jih ločimo v šestice, sedmice, osmice itd. Kadar pritrdimo smučko na nogo, pravimo, da jo natakne, kadar jo vzamemo z noge, jo snamemo, kadar nam pa sama od sebe z noge uide, pravimo, da smo se izbosili.

Ploh ima spodaj drsno ploskev, zgoraj hrbet, ki je lahko izbokel ali pa plosk, zakrivljeni del ploha je krivina, prednji konec ploha rilček, ki ima brado (zareza na rilčku), zadnji konec pa peta. Vdolbino na drsni strani ploha imenujemo žlebič. Ploh ima dva živa (ne ostrala!) robova, notranjega in vnanjega, ki ju moramo dati spehnit, kadar sta ogoljena. Robnik je umetni rob iz kovine ali iz kakšne druge trpežne snovi, ki ga pritrdimo v utor na smuč. Črte, ki se poznajo na drsni strani ploha od kamenja ali pa od ledu, so raze ali oplazi. Drsna stran ploha se sčasoma med rastmi (vzporedne črte v lesu) izžlebi. Da se smuč ne izveže (ne pa zvijejo, skrivijo ali zvržejo!), kadar jih ne uporabljamo, jih denemo v klešče (ne pa napnemo!), in sicer s pomočjo zagozde (kosa lesa), ki jo vtaknemo med smuč pod stremeni, in paličke, s katero razpremo krivini.

Streme ima tele glavne dele: čeljust (kovinski del), prstno stremenico, ki gre nad prsti noge, petno stremenico, ki gre okoli pete, in nartno stremenico, ki gre čez nart. Odprtina v čeljusti, skozi katero gre stremenica, se imenuje uho. Petna stremenica ima kovinsko kljuko, ki jo odpremo ali pa zapremo in s tem stremenico pritegnemo ali pa odnehamo. Kovinski del prstne in nartne stremenice se imenuje zaponka, konec stremenice, ki moli iz zaponke, kadar je stremenica pritegnjena, pa rep. Nekatera stremena imajo razen čeljusti in stremenice še priteznico (ne šponer, a tudi ne natezalec!), ki se natakne na kovinsko ključico spredaj ali zadaj na čevlju. Imamo premična stremena, ki se dajo prilagoditi razni velikosti čevlja, in nepremična stremena.

Smučarska palica ima zgoraj petljo, skozi katero vtaknemo roko, spodaj pa krpljico in kovinski tulec s kaljeno konico. Krpljica ima večji obroč iz trstike in manjši kovinski obroček, med obema so pa prepletene usnjene vrvice — pletvice. Krpljica je pritrjena na palico s kovinskim zatičem.

Za smučanje imamo lahko posebne čevlje, ki jih imenujemo smučarske čevlje, ali pa okovance (ne gojzerje!). Vsakdo pač ve, da ima čevlj spodaj podplat in peto, marsikdo pa ne ve, da se imenuje vrhnji del čevlja nart ali urbas, ki se spet loči v oglavje (prednji vrhnji del) in v opetnik (del čevlja ob peti). Rob čevlja, ki sega čez urbas, je čoba. Za jermen ali vrstico, s katero zavežujemo čevlj, imamo lepo domačo besedo stogla. Čoba smučarskega čevlja je spredaj, kjer tiči v čeljusti, zavarovana z varovalno ploščico.

Smučar je oblečen v glavnem tako kakor vsak planinec pozimi, to se pravi, da ima na nogah onuče ali obujke (cunje, ki jih obuje namesto nogavic ali pa čeznje), če ima kratke hlače, natakne golenke ali natakne (dolge smučarske nogavice), čez čevlj in golenke pa ovije zavo-

ce (ne gamaše!). Hlače ima zapete s blačnikom (pasom), zgoraj pa obleče oprsnik (telovnik z rokavi ali brez njih) ali pa rokavnik (volnen jopič, sviter), čez pa še vremenski jopič (ne vindjakno!), ki je po navadi na zadrgo (ne na rajskeršlus!). Roke si zavaruje s palčnicami (rokavice na en sam prst), zapestje pa z zapestniki (ne s pulsvermerji!). Kadar brije mrzel veter, je pametno, če si dene čez ušesa naušnice. Na krajše izlete vzame s seboj torbo (ne brotzak!), za daljše je pa potreben oprtnik (ne nahrbtnik, še manj pa rukzak!) ali pa oprtna torba (ne tornistra!). Za daljše in snežniške (ne visokoalpske!) izlete potrebuje še tjujenje kože (ne pse!), ki jih nalepi ali pa napne na smuče, potem dereze, ki jim pravimo, če so samo za peto, žabice (jeklene konice na derezah in žabicah so rogovi), plezalno vrv, rdečo (ne lavinsko!) vrvico, čutaro (ne feldflašo!) itd.

Maža, ki jo primažemo smučem, je lahko trda, mehka ali pa tekoča. Po lastnostih, ki jo ima, pa razločujemo vzponovko (ne štajgvaks!), smukovko (ne glajtvaks!) in splošno mažo (ne univerzalvaks!). Pod nekatere vrste maž moramo dati najprej podlago, ki jo imenujemo osnovno mažo. Plutovina, ki z njo vtaremo mažo v les, se imenuje gladilce. Nekatere maže moramo pa v les vžgati, kar storimo z varilko (ne z letlamplo!).

Pri smučkem svetu (ne terenu!) razločujemo v glavnem ravan (-vni), valoviti, gubasti ali kopasti svet, strmino ali reber (-ri), nasprotno strmino (ne protistrmino!), plazovino (svet, kjer se radi trgajo plazovi), goličavo (svet brez drevja in grmovja), porasli svet, zbris (prostor, kjer je veter sneg odpihal), kopnino ali kopnico (prostor, kjer ni snega) itd.

Izmed številnih vrst snega naj omenim samo nekatere najznačilnejše: pršič (suhi novi sneg), srež (suhi stari sneg, ki ga je mraz predelal v kristale, sren ali srenec (od sonca otajani in zmrzli sneg), osrenjeni sneg ali osrnica (sneg, ki ima po vrhu skorjo), poprš (nekaj prstov debela plast novega suhega snega na uležani podlagi), končasti sneg (od toplote izjedeni in od vetra spihani stari sneg), pridelani sneg (sneg, ki je pridelan ali nanesen na plast snega), smeženi svišč (sneg, ki ga veter prenaša), Celec (še ne izgaženi sneg) gazimo ali prtimo. Sled, ki jo pusti smuč v snegu, je smučina, če so smučine že dobro presmučane, nastane tir. Zamet snega, ki visi čez rob, se imenuje opast(-i), votlina pod njo pa podves (-a).

Po snegu smučamo, smukamo, drsimo, se drsamo ali se dričamo, po bregu zdrknemo navzdol, če hočemo med smukom (ne šusom!) izpremeniti smer, zakrmimo, in sicer s plužnim zavojem, z zavojem sonožno (s kristijanijo), ki smo pri njem nagnjeni naprej (ne pa v «förlagi»), z zavojem izpadno (s telemarkom) itd. Pri zavojih ali zavinkih imenujemo smučko, ki drži smer, krmarico, smučko, ki zavira, pa zavornico. Kadar je dober sneg, pravimo, da je dobra smuka ali pa da lepo nese, kadar je slaba smuka, se pa smučki spotikajo (zastajajo), ker se sneg nabira na smučeh.

Večina teh izrazov je vzeta iz žive narodne govornice, edino za nekatere pojme (smukovka, vzponovka, zavoj sonožno, zavoj izpadno), za katere so nam izrazi manjkali, so besede skovane. Kdor ve kakšen boljši izraz, naj se oglasi.

P.

Pripravljaj se na X. vsesokolski zlet v Pragi!

Tekma za prvenstvo Zveze slov. sokolstva

V Sućurcu pri Splitu, prijaznem Kaštelu ob sinjem našem Jadranu, so se sešli lani poleti sokolski zastopniki vseh slovanskih narodov od Severnega do Črnega morja. V prijaznem borovem gaju ob kršni obali je bilo šotorsko taborišče, kjer so bili izdelani prvi načrti in sprejeti prvi sklepi za načrtno delo zблиžanja slovanskih narodov, zlasti seveda Sokolov iz Češkoslovaške, Poljske, Bolgarije in Jugoslavije. Zbrani zastopniki so bili mnenja, da dosedanja redka srečanja in priložnostne zdravice ne zadostujejo, potrebni so pogostejši stiki, sestanki, tekme, znanje slovanskih jezikov, izmenjava mnenj in podobno. Le z resnim relom se da doseči skladnost v delovanju slovanskih narodov tako na telovadnem kakor na drugih področjih. Takrat je bil sprejet tudi sklep, da se še leta 1957. priredi tekma vrst v Slovanski sokolski zvezi večlanjenih narodov.

Ta tekma je bila dne 19. decembra 1957 v Novem Sadu v sokolskem domu. Obsegala je prostovoljne vaje na vseh orodjih, preskok čez konja in proste vaje. Tekma naj bi bila hkrati priprava za letošnjo mednarodno tekmo v Pragi in se je zato tudi sodilo po tekmovalnem pravilniku Mednarodne telovadne zveze. Prvič se je zgodilo, da so nastopile vrste vseh štirih slovanskih narodov: Čehoslovakov, Poljakov, Bolgarov in Jugoslovancev. V sosedni telovadnici je bil hkrati dvoboj med češkoslovaško in našo žensko vrsto.

Točno ob osmi uri so prikorakale v dvorano tekmovalne vrste s praporščaki na čelu. Sledil je kratek, jedrnat nagovor načelnika Slovanske sokolske zveze dr. Klingerja, nakar so se vrste razšle na odrejena mesta. Točno vsake tričetrt ure se je razlegnilo povelje «Menjava orodja!», po orodni telovadbi je bil poluren odmor, nato preskok čez konja in proste vaje, tako da je bila tekma točno ob 13. uri končana.

Sodniški zbor je deloval hitro in dokaj točno. Namen tekme je bil, da se pokaže, katera je najboljša vrsta in kdo je najboljši mož — neglede na narodnost. Borba je bila huda in napeta do donca, toda viteška in bratska, pritožb glede ocen ni bilo in zmagali so res najboljši.

Po doseženih uspehih med prvimi tremi vrstami ni bilo posebnih razlik. Uspeh tekme je bil tale:

1. Čehoslovaki	543.7 točke
2. Jugoslovani	525.7 „
3. Poljaki	503.6 „
4. Bolgari	267.1 „

Posamezniki (bilo jih je 31) so se razvrstili takole: 1. Hudec (ČOS) 58.2 (97%), 2. Kollinger (ČOS) 57.7 (96.3%), 3. Povejšil (ČOS) 57.3 (95.5%), 4. Gajdoš (ČOS) 57.1, 5. Löffler (ČOS) 56.8, 6. Petráček (ČOS) 56.1, 7. Gregorka (SKJ) 55.6 (95%), 8. Vadnov (SKJ) 55.4, 9. Pristov (SKJ) 55.1, 10. Novotný (ČOS) 54.7, 11. Vitula (ČOS) 53.9, 12. Budja (SKJ) 53.8, 13. Mirčev (Bolg.) 53.7 (89.5%), 14. Kujundžić (SKJ) 53.5, 15. Kosman (Poljska) 53.1 (88.5%), 16. Skrbinšek (SKJ) 52.5, 17. Vukičević (SKJ) 52.4, 18. Pietrzykovsky (Poljska) 52.5, 19. Šlosarek (Poljska) 51.4, 20. Strgar (SKJ) 51.1.

Dvoboj ženskih vrst med Čehoslovačinkami in Jugoslovankami se je pa končal v razmerju 441.5 : 418.2 za Čehoslovačinke.

Uspehi posameznice so tile: 1. Foltová (ČOS) 74.2, 2. Veřmiřovská (ČOS) 74.1, 3. Děkanová (ČOS) 73.9, 4. Palfyová (ČOS) 73.5, 5. Hribarjeva (SKJ) in

Dobešová (ČOS) po 75.4, 7. Sketova (SKJ) 72.7, 8. Nežerková (ČOS) 72.2, 9. Rupnikova (SKJ) 71.7, 10. Radivojevićeva (SKJ) 70.6, 11. Větrovská (ČOS) 70.5, 12. Skálová (ČOS) 68.5, 13. Kržanova (SKJ) 65, 14. Lotska (SKJ) 63.6, 15. Kotlarićeva (SKJ) 62.4, 16. Vazzazova (SKJ) 57.6, 17. Neferovićeva (SKJ) 57.2, 18. Podpacova (SKJ) 56.2.

Tekma sama je bila zelo zanimiva in poučna. Prisostvovala je številna publika, ponajveč telovadci.

Kakor omenjeno, je zaslužen zmagala češkoslovaška vrsta, ki je napravila res najboljši vtisk. Bila je precej boljša kakor v Berlinu — bodisi po izvedbi, bodisi po težkosti in sestavi vaj. Če ostane vrsta na tej stopnji, ji prvo mesto v Pragi ne more uiti, ker v prostih panogah doslej še nobena evropska telovadna vrsta Čehoslovakom ni bila kos. Posebno sta iznenadila pestrost in bogastvo vaj na konju in bradlji. V Berlinu smo videli prav na teh orodjih Fince, zlasti pa Nemce, ki so za svoje poljubne sestave uporabili kar večji del prvin iz obvezne vaje, na konju so pa delali poljubno vajo tudi samo na lažjo stran in jo končali s seskokom obvezne vaje. Navzlic jasnim določilom tekmovalnih predpisov sodniki v Berlinu teh nedostatkov niso videli, bodisi zaradi nevednosti (?), bodisi zaradi pristranosti, kakor z obžalovanjem ugotavlja strokovni odbor Mednarodne telovadne zveze v svojem uradnem poročilu o telovadbi na olimpijah.

Ugotoviti pa moramo, da Čehoslovakom to niti najmanj ni vzelo poguma in dobre volje, nasprotno, s podvojeno vztrajnostjo in trdovratnostjo so šli na delo, in sicer takoj. Zdaj, pol leta pred tekmo v Pragi, pa imajo boljšo in istorodnejšo vrsto.

Poljska vrsta ni zaostajala dosti ali pa nič za našo. Kosman, Šlosarek in Pietrzykovsky so vsestransko izurjeni telovadci, ki enako obvladajo tezne kakor kolebne vaje. Z njimi bo treba resno računati, kar je za nas samo razveseljivo. Posebno so se odlikovali pri prostih vajah. Pokazali so res lepe sestave, vzorno in prožno izvedene.

Bolgarska vrsta je trpela na neizenačenosti. V svoji sredi je imela dve prav dobri moči, medtem ko so drugi precej zaostajali, posebno na konju z ročaji. Material je pa dober, manjka mu le leto ali dve vadbe in tekmovalne spretnosti.

Od naših je nastopila samo polovica prve garniture. Manjkala sta najboljša moža, Štukelj in Primožič. Tudi Grilc in Forte sta bila žal zadržana. Toda tudi naraščaju je treba dati priložnost, da sodeluje pri težjih tekmah. Le pri tekmah se človek česa nauči. V Novem Sadu je prijetno iznenadil brat Kujundžić iz Subotice. Je velik talent in dober tekmovalec. Če pride v roke pravemu učitelju, bo eden glavnih stebrov naše vrste za Prago. Treba mu je le malo pile. Tudi Strgar, Miloš Skrbinešek in Budja so se dobro postavili.

Naša vrsta je glede na zelo kratko pripravo ter na dolgo in naporno vožnjo brez zadostnega počitka pred tekmo tekmovala proti pričakovanju dobro in zanesljivo. Najboljši je bil Gregorka, za njim pa Vadnov, Pristov, Budja, Kujundžić, Skrbinešek, Vukičević in Strgar.

Da je bila razlika med našimi in Čehoslovaki tako neznatna, je vzrok v tem, da so imeli naši v splošnem nekaj lažje vaje, toda izvedba je bila zelo dobra, tako da ni bilo dosti odbijati. Tekmovalni red je pa tak, da daje večjo važnost izvedbi kakor težkosti. Za največjo napako se smatra, če ima tekmovalec v svoji poljubni vaji sestavo, za katero se vidi, da je ne zmore. Teh napak naši niso delali, zato je bil tudi uspeh dober. Seveda za Prago bodo morali naši dečki še nekaj dodati težkosti svojih vaj, in to za vsak primer, zakaj različni sodniki imajo zelo različne «okuse».

Če si hočemo priboriti v Pragi častno mesto, je treba začeti takoj s pripravami. Praga je pred durmi in za tako težko mednarodno srečanje je polletna priprava skoraj prekratka. Računati moramo z močno konkurenco Nemcev, Švicarjev, Fincev, Italijanov in Madžarov, katerih tekmovalne vrste se pripravljajo na čisto drug način. Tekmovalci lahko zapuste svoje službe in se leto ali dve posvetijo edinole telovadbi. S tem moramo računati, s čimer pa seveda še ni rečeno, naj se uvajajo prikriti ali neprikriti poklicni telovadci. Nasprotno, mi nimamo niti denarja niti volje, da napravimo iz te lepe panoge poklic samo zaradi kolajn in diplom. V tekmi s pravimi ljubitelji telovadbe smo pa bili in, upajmo, tudi ostanemo vedno med prvimi.

Treba je pa ukreniti to, kar se pač da, da bo naša vrsta res dobra. Potrebne so vsaj skupne vadbe, tako da bi se tekmovalci sestajali vsaj po enkrat na teden. Začeti je pa treba seveda takoj!

Ž U P A L J U B L J A N A

Župnemu zletu — zdravo!

Članstvu, naraščaju in deci!

Po presledku dveh let stopamo v leto XVII. zleta sokolske župe Ljubljana, ki bo v dneh 11. in 12. junija 1958.

Kaj hoče sokolstvo s tem župnim zletom? Prikazati hoče svoje stanje, napredek in izgrajenost, svežost, veličino, silo in prodornost sokolske misli, pa tudi kakovost, strogo rednost, odpornost in zavest vsakega posameznega člana sokolske družine.

Sokoli, včlanjeni v naši župi, bodo postavljeni pred veliko nalogo, da dokažejo upravičenost ljudskega zaupanja v sokolsko vsenarodno kulturno slovansko gibanje v 75. letu njegovega obstoja.

Z župnim zletom slavi slovansko in jugoslovansko sokolstvo jubilej tridesetletnega vztrajnega dela Ljubljanskega Sokola, ki je bil ustanovljen leta 1865.

Po pravici so oči vsega sokolstva uprte v našo župo kot zibelko sokolstva na slovanskem jugu. V naš župni zlet bodo položene vse lepe želje in ljubezen našega naroda. Župni zlet bo združil stari in mladi sokolski rod in bo najmočnejši izraz enotne volje do sokolskega življenja in do borbe. Težka, a vedno čista in zato slavna preteklost našega sokolstva se bo združila s sedanostjo, ki je taka, kakršno je narod zaslužil. Odgovornost za kulturno stanje naroda je tudi na sokolstvu, ki ga je narod izbral za svojega učitelja. Česar ni izboljšalo, izvršilo in dogradilo sokolstvo v preteklosti, to bosta storila sedanji in prihodnji rod.

Vse to mora pokazati naš župni zlet. Pokazati pa mora tudi, da je Sokol rojen za borbo, da ga je sedanja preizkušnja očistila, pomladila in okreplila.

Zavedamo se, da stojimo pred veliko in težavno nalogo. Pogum nam je pa dalo zaupanje ljudstva, ki nam ga je zadnja leta tolikokrat dokazalo. Neomajno tudi verujemo, da bo ob zletu in pri pripravah zanj sodelovalo vse naše članstvo — od osivelih ustanoviteljev in izkušenih nekdanjih učiteljev ter mednarodnih zmagovalcev pa do vseh tistih, ki so kakorkoli v tej dolgi dobi sodelovali — ter podalro roko mlademu in najmlajšemu sokolskemu rodu in se v bratskem delu in naporu trdno strnilo, kakor so trdno strjeni železni člani verige.

Naš smoter je, da mora sodelovati vseh 75 društev in vseh njihovih 15.000 pripadnikov v najpopolnejši obliki. Zlet mora razgibati slednjo vas.

vsako hišo in zadnjega Sokola. Ta poziv na župni zlet je vsem in vsakomur napoved vojne, vojne proti mlačnosti, brezdelju, mehkužnosti, breznačelnosti in breznačajnosti.

Strokovna in prosvetna telesa župe so že udarila temelje našemu delu. Pozivamo vsa društva, članstvo, naraščaj in deco, da odslej šest mesecev vztraja v stopnjujočem se naporu in da se telesno in duhovno pripravlja za naš veliki delavnik in praznik. Vsi v telovadnice! Vsi v predavalnice! Urite se v vajah na orodju, v redovnih in prostih vajah! Za nas vse je župni zlet velika tekma v sposobnosti. Nabavimo si telovadne in slavnostne kroje! Varčujemo za zlete! Po telovadnicah, cestah in snežiščih, po hribih in travnikih naj odmeva sokolski korak, sokolska pesem in sokolski rog.

Župni zlet bo naša velika bitka. Župne tekme morajo pokazati visoko kulturno stopnjo telesne vzgoje, sokolsko zavest naših prvih borcev. Sprevod naj pokaže moč in duha sokolstva ter strogorednost združbe, javna telovadba pa lepoto sokolske misli, ki naj izraža v enakosti vseh tisočev, v prelivajočih se živih barvah strumnih sokolskih legij in v dovršenih gibih prostih vaj enotno voljo in hotenje.

Vsi se pripravljamo, vsak po svoje! Društva in posamezniki naj tekmujejo, kdo bo več storil in dal, kdo bo boljše pripravljen za zlet. V takem veselem zanosnem delu naj minejo zimski meseci. Z nastopom pomladi pohitimo aprila meseca na Rakek, maja pa na obrambni zbor v Ljubljano, kjer bomo pregledali svoje vrste, si pogledali v mirno oko in stisnili bratško roko. Po takem delu nam bo župni zlet težko pričakovan praznik, po takem župnem zletu pa bomo z veseljem pohiteli enaki med enake na X. zlet v Prago. Zletom zdravo!

Navodila za zlet v Prago

V nasprotju z načinom prireditve dosedanjih pokrajinskih zletov in zleta v Sofiji je izvršni odbor Zveze SKJ na predlog zbora župnih načelnikov sklenil **strožje pogoje** za udeležence X. vsesokolskega zleta v Pragi. Ti pogoji so za vse pripadnike strogo obvezni. Uprava in strokovni odbor župe sta pa s posebnim ozirom na razmere v naši župi te pogoje, kolikor se tičejo narodnih noš, še poostrila. Po teh sklepih se bosta smela udeležiti zleta članstvo in naraščaj samo pod temile pogoji:

1. Biti mora polnopraven pripadnik društva ali čete.
  2. Biti mora vsaj od 15. decembra 1937 član društva.
  3. Člani in članice društev in čet, ki še nimajo 26 let, in vsi redni telovadci nad 26 let so obvezani, da se nauče zletne proste vaje br. Ivana Kovača in da z njimi nastopijo v Pragi. Moški in ženski naraščaj nastopita na zletu z vajami br. Poljšaka in Bana. Moški in ženski naraščaj morata imeti popoln novi slavnostni in telovadni kroj.
  4. Člani društev, stari nad 35 let, nastopijo v Pragi z vajami brata Kovača, ki so določene za člane čet.
  5. Člani jezdnih in godbenih odsekov, stari nad 26 let, imajo, če bodo sodelovali na zletu v svojem svojstvu, enake pravice kakor telovadci.
  6. Kot netelovadci bodo smeli na zlet člani in članice društev in čet, stari nad 26 let, če imajo vzoren sokolski slavnostni kroj (članice po najnovejših določilih).
  7. Vsi udeleženci morajo biti zdravi in sposobni za napore in bodo morali vsi brez izjeme sodelovati v sokolskem sprevodu v slavnostnem kroju in ne v narodni noši.
- Na zlet bomo potovali v meščanski obleki, kroj pa ponese mo s seboj.
8. Vsi udeleženci, netelovadci še posebno, se morajo udeležiti v društvu tečajev za redovne vaje.
  9. Na zlet bodo smeli samo tisti pripadniki, ki so plačali društveno članarino, kakor to določajo pravila.
  10. Od naraščaja bodo smeli na zlet tisti, ki imajo vsaj 15 let.

11. Župna in društvena upravna in strokovna telesa ne bodo smela pustiti na zlet pripadnikov, ki so nagnjeni k nerednosti, nedisciplini, pijančevanju in nesokolskemu vedenju, četudi sicer ustrezajo pogojem.

12. Priglašenci se obvežejo k posebni zletni vzgoji. Udeleževati se morajo predavanj in sestankov, na katerih se bodo dajala navodila.

13. V duhu razpisa strokovnega odbora Zveze SKJ šte. 44 z dne 27. septembra bodo morale biti prijave društev sklenjene že dne 15. januarja 1958. Te prijave naj bodo poimenske in dokončne toliko, da prijav po tem dnevu v nobenem primeru ne bodo več sprejeli. V posebnih primerih (bolezen, smrt) bodo prijavljeni svojo udeležbo lahko preklicali. Po 15. maju bodo priglašenci založili zneske za skupne potne liste in za nabavo češkega denarja.

14. Meseca aprila in maja bodo člani župnega načelnštva in strokovnega odbora v vseh društvih pregledali proste in redovne vaje ter vsem prijavitelcem telovadne in slavnostne kroje. Meseca junija bodo poklicani vsi udeleženci k skupnim redovnim in prostim vajah.

15. Od dne 15. januarja dalje bodo morali biti vsi prijavitelci tesneje zvezani s sokolsko organizacijo in se bodo morali na vse strani pripraviti na zlet. Odzvati se bodo morali vsem rednim in izrednim pozivom; posebno so dolžni, da se udeležujejo vseh društvenih, okrožnih in župnih prireditev, kjer se bo morala njih vzgoja očitno pokazati.

16. Udeleženci bodo razdeljeni v čete, vode in desetine. Vsako društvo mora poslati s svojimi udeleženci na zlet tudi načelnika in načelnico ali njune namestnike ali pa starejše, resne vaditelje. Ta vodnik mora biti v prijavi imenovan.

17. Ti vodniki bodo odgovorni za red župi, župa pa Zvezi.

18. Društva, ki se udeležijo zleta, naj vzamejo s seboj društveno zastavo, če jo imajo. Praporščak naj ima svojega namestnika in spremstvo.

19. Župa ne bo prijavela Zvezi priglašencev iz društev, ki niso za vse svoje pripadnike plačala župnega in zveznega davka za leto 1957.

20. Zlet bo trajal s potovanjem vred približno 7 dni. Stroški za skupno prenočišče, voznino, potni list, zletni znak, in hrano bodo znašali za naraščaj 500 do 600 dinarjev, za članstvo pa 700 do 800 dinarjev.

Kako izpolnimo prijavo. Z župno okrožnico šte. 3051/1522 z dne 15. decembra 1957 so vsa društva prejela prijavnice za praški zlet. Prijavo vestno izpolnite v vseh stolpcih v dveh izvodih. En izvod vrnite župi do dne 15. januarja. V opombi označite, kdo je vodnik za člane, kdo za članice. Spremljevalci naraščaja bodo morali imeti s seboj slavnostni kroj. V opombo vpišite, ali bo društvo vzelo na zlet članski ali naraščajski prapor.

Pomnite: na zlet bo smelo le vzgojeno članstvo in naraščaj. Vsi brez izjeme bodo morali imeti slavnostni kroj, ki je za moški in ženski naraščaj čisto nov, za članice pa deloma izpremenjen. Telovadeče članstvo in naraščaj bo moralo imeti predpisane telovadne kroje, moški in ženski naraščaj po novih določilih iz leta 1957.

Uprave, načelnštva in vaditeljski zbori morajo z dobro premišljeno propagando omogočiti čim večjo udeležbo v zletu strožjim pogojem. Ti pogoji imajo samo namen, da zagotove vzorno odposlanstvo ljubljanske župe, ki bo od češkoslovaškega sokolstva sprejeto kot polnovreden in enak člen, jugoslovanskemu sokolstvu pa bo vzpodbujajoč vzor.

Župa Ljubljana.

Načelnštvom društev in čet!

Tekme članov in moškega naraščaja.

Po odločbi Zveze velja razpis lanskih občnih tekem tudi še za leto 1958. Za stran prijav za tekme v Pragi bomo izvršili te župne tekme v skrčenem obsegu.

Tekme bodo dne 11. in 12. junija 1958 ob župnem zletu v Ljubljani.

Tekme obsegajo vaje I. osmeroboja:

a) Vse vrste članov in naraščaja tekmujejo kot celota v prostih vajah za župni zlet z nastopom.

b) Člani:

1) **Višji oddelek** ne tekmuje, marveč se uri za tekmo v Pragi v čeških tekmovalnih vajah višjega oddelka.

2) **Srednji oddelek** (po dve vaji na vsakem orodju):

drog: 2. in 5. sestava,
krogri: 3. in 5. sestava,
bradlja: 1. in 3. sestava,
konj na šir: 1. in 5. sestava,
preskok čez konja (kozy): A odbočka — B raznožka,
tekmovalna prosta vaja: prosta vaja: III. del,
raznoterosti: I. sestava (premet),
poskok: I. poskok (prednosoma).

Mimo tega se pripravlja ta oddelek v čeških zletnih tekmovalnih vajah za srednji oddelek, v katerih pa doma ne tekmuje.

3) **Nižji oddelek** (po tri vaje na vsakem orodju):

drog: 1., 3. in 5. sestava,
krogri: 1., 3. in 5. sestava,
bradlja: 2., 3. in 5. sestava,
konj na šir: 1., 3. in 5. sestava,
preskok čez konja (kozy): A odbočka — B raznožka,
tekmovalna prosta vaja: prosta vaja: III. del,
raznoterosti: I. sestava (premet v stran),
poskoki: I. poskok (skršno).

Ta oddelek nima čeških tekmovalnih vaj.

c) **Moški naraščaj** (po 3 vaje na vsakem orodju):

	višji oddelek	srednji oddelek	nižji oddelek
drog: sestava	1., 2., 5.	1., 3., 5.	1., 3., 5.
krogri: sestava	3., 4., 5.	1., 2., 3.	2., 3., 5.
bradlja: sestava	1., 2., 3.	1., 2., 3.	1., 2., 3.
konj na šir:	1., 3., 5.	1., 3., 5.	1., 3., 5.
preskok čez konja (kozy): A odbočka — B raznožka, tekmovalna prosta vaja: prosta vaja: III. del (vsi oddelki), raznoterosti: I. sestava (premeti)			I. sestava (premeti v stran).
poskoki: II. poskok (premet nazaj)			I. poskok (skršno).

Poleg tega se pripravlja naraščaj v čeških zletnih tekmovalnih vajah.

č) Razen na orodju in v tekmovalnih prostih vajah ni drugih omejitev in tekmujejo vsi oddelki v vseh ostalih panogah (poznanje sokolstva, proste panoge), kakor je določeno.

Vse gradivo in tekmovalni red dobite v knjigi «Občne tekme naraščaja in članov — II. del. Navodila za ocenjevanje», ki je izšla v slovenščini kot priloga lista «Soko» in jo dobi vsak njegov naročnik zastoj. Če ste plačali letošnjo naročnino za ta list, pa knjige še niste prejeli, pišite potujo zveznemu načelnikstvu v Beograd, Prestolonaslednikov trg št. 54. Slike, ki jih omenja II. del, so v I. delu, ki je pa izšel samo v srbohrvaščini («Opšta takmičenja članova i naraštaja, I. deo»), ki so ga dobili zastoj vsi naročniki lista «Soko» leta 1936.

Če vam je kakšna določba o tekmah nerazumljiva, pišite župnemu načelnikstvu. Pred tekmo bo izmed zgoraj določenih vaj izžrebana na vsakem orodju po ena in v tej se bo tekmovalo.

Župno načelnikstvo.

Mesečni pregled

Meseca decembra je bilo delo v župi precej živahno. Iz delovnega razporeda sta morala odpasti župni smučarski tečaj in tečaj za telovadbo na orodju, pa so bile navzlic temu nedelje močno zasedene.

Dne 5. decembra je bila v Novem Sadu tekma članov v poljubnih sestavah kot izbirna tekma za tekmo ZSS. Zaradi pomanjkljive organizacije tekme so tekmovali samo telovadci iz Beograda, Novega Sada in samo eden iz naše župe.

Dne 12. decembra se je morala zato vršiti dodatna izbirna tekma v Narodnem domu v Ljubljani za tekmovalce iz Zagreba in Slovenije.

Dne 18. decembra zvečer je bil na Taboru triurni sestanek ljubljanskih vaditeljskih zborov, ki ga je sklicalo župno načelništvo. Sestanka se je udeležilo 67 vaditeljev in vaditeljic iz 9 društev, 17 vaditeljev se je pa opravičilo. Zastopana niso bila društva: Ljubljana III, Ljubljana IV in Ježica. Župni načelnik in župni prosvetar sta obravnavala delo in naloge vaditeljstva v letu 1938., posebno: ovire našemu delu, kako prebrodimo ovire, izboljšanje dela, delo v okrožjih, sodelovanje ljubljanskih vaditeljskih zborov, čiščenje v društvih, organizacija trobentaških zborov, nedostatki pri nošenju sokolskih znakov in pri pozdravljanju, obvezo čitanje člankov iz medžupnega vestnika v telovadnici, kako organizirati nabavo telovadnih in slavnostnih krojev, nošnja telovadne obleke pri redni telovadbi, uvedba zletnih skladov po društvih, postopanje pri telovadbi s posebnim ozirom na priučenje prostih, redovnih in tekmovalnih vaj, petje v društvih, uvedba razpravnih večerov in udeležba v tečajih za česčino. Izdana so bila dalje navodila za poklonitev na Rakeku, za II. pomladanski zbor, za župni zlet in za zlet v Prago. Glede prepovedi, po kateri se ne bo smel nihče udeležiti praškega zleta v narodni noši, se je vnela daljša razprava, ki je pa pokazala, da vaditeljstvo dobro razume in malone soglasno odobrava stališče župe, ki je za razvoj sokolstva edino pravilno. Udeleženci so želeli še več takih sestankov. Župno načelništvo je osvojilo predlog, da se čimprej priredi samostojen dan dece.

Isti dan je bil v Novem Sadu zbor župnih načelnikov. Zaradi težav z dopusti in važnih sestankov doma, so zastopali našo župo na zboru naši ondi navzočni tekmovalci in sodniki.

Dne 19. decembra je bil v Narodnem domu v Ljubljani ustanovni sestanek novo osnovanega župnega jezdnega odseka. V odsek je bilo sprejetih 44 članov, ki so skoraj vsi prišli na sestanek. Poročevalec župnega jezdnega odseka je poročal o stanju odseka, o članstvu in o izvršenem delu ter predlagal delovni razpored in odbor odseka. Župni načelnik je podrobno pojasnil vzroke, zaradi katerih so bili dosedanja društveni jezdni odseki razpuščeni in ustanovljen enotni župni jezdni odsek pod neposrednim vodstvom župnega strokovnega odbora. Orisal je naloge in smer delovanja ŽJO. Izvoljen je bil tale odsek odbor: Karel Mächtig (predsednik), Ivo Sladovič (I. vodnik), Anton Pavlovič (II. vodnik), Jernej Jelenič (tajnik), Teodor Drenik (blagajnik), Danilo Predalič (gospodar), Vladimir Janežič (praporščak), Ciril Vajt (praporščakov namestnik), župni načelnik ali njegov namestnik kot zastopnik načelništva ter kot odbornika Franc Kodelj in Jože Keržan. Odsek se bo pripravljal za tekme, za župni zlet in za zlet v Pragi.

Isti dan je bil na Taboru celodnevni tečaj za vodnike in vodnice naraščaja. Člani župnega načelništva oziroma strokovnega odbora so poučevali naraščajske proste vaje za Prago. Vadbe se je udeležilo 40 bratov iz 34 društev in 27 sester iz 23 društev. Predelali in naučili so prvo in drugo sestavo.

Smučarski tečaj je priredilo zvezno načelništvo, in sicer za člane od 23. do 30. decembra, za članice pa od 27. decembra do 5. januarja v Kranjski gori, kjer je bil dne 5. decembra 1937 otvoren novi dom «Petrovo». Ista Jugoslovanske sokolske matice v Ljubljani. V tečaju so bili iz naše župe trije bratje in tri sestre. Za južne župe je tak tečaj na Jahorini pri Sarajevu.

Razpis župne smučarske tekme

Po sklepu zbora društvenih načelnikov in načelnic z dne 21. novembra 1937 razpisujemo na dan 15. in 16. januarja 1938 župno smučarsko tekmo s temle sporodrom:

V soboto, dne 15. januarja (popoldne):

moški naraščaj: tekma tričlanskih vrst na 5 km,
smuk na 1 km;

ženski naraščaj: tekma tričlanskih vrst na 4 km,
smuk na 1 km.

V nedeljo, dne 16. januarja:

člani: tekma tričlanskih vrst na 8 km,
smuk na 2 km;

članice: tekma tričlanskih vrst na 4 km,
smuk na 1 km.

Tekmovalce in tekmovalke morajo prigrasiti društva najkasneje **do dne 13. januarja**, ko bo ob 18. uri v župni pisarni na Taboru javno žrebanje nastopnih številk. V prijavo, ki mora biti za vsak oddelek zase, je treba vpisati: 1. ime in priimek tekmovalca (-like), 2. rojstne podatke in 3. panogo, za katero se prijavlja. Poimensko sestavo tričlanskih vrst je treba javiti pred tekmo samo vodstvu tekme. Prijave, ki bi došle po žrebanju, kakor tudi prijave, ki bi ne bile pravilno izpolnjene, se ne bodo upoštevale. **Izven tekme (konkurence) ne bo smel nihče nastopiti.**

Zdravniški pregled tekmovalcev in tekmovalk se mora izvršiti že doma pri društvu in mora vsakdo prinesiti s seboj zdravniško izjavo, ki je pa seveda lahko tudi skupna za vse tekmovalce in tekmovalke enega društva.

Kraj tekme, ki bo nekje v bližini Ljubljane, določimo in objavimo kasneje, ko bomo videli, kje bo najugodnejši sneg. Takrat objavimo tudi, kdaj vozijo vlaki, kdaj se bodo pričele posamezne tekmovalne panoge in še druga podrobnejša navodila.

Župno načelnštvo.

R   A   Z   N   O

Telesna vzgoja naroda pri Poljakih sloni na drugačnih osnovah kakor sokolska v bratski Češkoslovaški in pri nas. Ob obisku gojencev visoke šole za telesno vzgojo iz Varšave, ki so meseca avgusta na letovalni postaji prišli v našo državo, smo doznali za marsikatero zelo zanimivo podatke o načinu telesne vzgoje pri Poljaki, ki se zadnji čas približujejo Tyrševim sokolskim načelom vsestranske obrazbe telesa in duha. Poljska telesna vzgoja za zdaj še nima v narodu široko zasidranih korenin, ker se dolga leta ni izvajala načrtno. Zelo upoštevan je šport v vseh smereh, in zato tudi država športne organizacije vidno podpira in stremljenju, da čim širšim plastem naroda nudijo vse potrebno pri uveljavljanju raznih telesno-vzgojnih metod v praksi. Za telesno vzgojo skrbi država še na ta način, da sama vzdržuje visoko šolo za telesno vzgojo (CIWF, Centralny Instytut Wychowania Fizycznego) in podpira še nekaj drugih podobnih znanstveno-vzgojnih zavodov. Splošno se v šolah posveča telovadbi precej večja skrb kakor pri nas. Prav v tem pogledu so gostje povedali zanimivo vest, *da je bila pri njih zadnji čas postavljena celotna telesna vzgoja na izboljšane osnove*. V gimnazijah bosta tedensko po dve uri telovadbe in prav toliko ur iger, v zadnjih letnikih pa se bo del telovadbi odmerjenega časa porabil za vojaško predizobrazbo. Kjerkoli je na razpolago primerna voda za plavanje, bodo morali učitelji — sicer plačani za nadure — poučevati plavanje in reševanje. *Ze v prvih dveh razredih gimnazije se bodo morali učenci naučiti vsaj prsnega plavanja*, kasneje pa seveda še ostalih načinov in vztrajnosti. *Pozimi bo imela vsaka šola namesto iger in telovadbe obvezne štiri ure na teden pouk v smučanju*. Način njih vzgoje v šolah je nekakšen ekvivalent za vzgojo sokolskega naraščaja in naraščaja v športnih organizacijah pri nas, *ker so gostje sami opazili, da se vzgoja na naših šolah ne izvaja niti načrtno niti ne zadostno*.

Povedali so, da so veliko slišali o mnogih lepih programih telesne vzgoje v naših šolah, ki je pa žal ne izvajajo tako, da bi imela mladina res kaj koristi.

Tudi sicer je bila v prijateljskem pogovoru izrečena še marsikatera resnična beseda na račun razmer — na obeh straneh. Priznati moramo, da so simpatični mladi gostje bistro opazili, da ima sokolstvo največje vzgojne naloge, ki se jih pa ne zave-

dajo vsi njegovi pripadniki širom države v enaki meri. Prav zato so gostje ob povratku v domovino izrazili svoje občudovanje zlasti sokolstvu naše ožje domovine in mu tudi izrekli še posebej iskreno zahvalo za vtiske, ki so jih najmočnejše doživeli — šele pri nas. Obljubili so tudi, da bodo navezane stike vzdrževali. Drug od drugega se bomo mogli le učiti in se vzajemno izpopolnjevati. Da bi le znana slovanska sloga že prenehala biti tako čudno nestanovitna, potem bi na trdnost slovanskih stikov lahko pričeli graditi res novo, trdnejšo in lepšo slovansko bodočnost. m.

DARILA.

Društvo Litija je darovalo v počastitev spomina škofa Ucellinija za sokolski tisk 20 dinarjev.

K N J I G E I N L I S T I

«Etnografska karta Julijske Krajine, Beneške Slovenije in Zadrške pokrajine.» Publikacijski odsek Zveze jugoslovanskih emigrantskih društev v Jugoslaviji je izdal zemljevid vsega našega jezikovnega ozemlja v Italiji. Izdelala sta ga Oskar Šavli in Vilko Finžgar po politično-pravni razdelitvi leta 1936. in po uradnih podatkih ljudskega štetja leta 1921., ki so ponekod popravljeni po uradnih podatkih štetja iz leta 1910. Tega je izvršilo avstrijsko, onega pa italijansko oblastvo, in kažejo torej podatki v našo škodo. Tem dragocenejši so, saj vsi samovoljni posegi obeh sovražnih nam sil ne morejo skriti resnice, da so ti kraji po jeziku prav čisto naši. Jezikovna gostota je prikazana v rdečih odtenkih po tejle lestvici: 0—5—10—50—50—70—90—100 odstotkov. Večji del ploskve je pobarvan z barvo 100%ne gostote. Delo je sestavljeno po občinah; te so napisane v zaznamku ob zemljevidu. Poleg občinskih mej so vrisane še meje sodnih okrajev in pokrajin. Velikost: 94×48 cm, merilo 1:500.000, cena 5 dinarjev.

Delo je, kolikor vemo, prvo te vrste pri nas in je bilo silno potrebno. Natančnost, velika preglednost in jasnost ga delajo zelo uporabnega za manjšinsko delo; nizka cena bo tudi pomogla, da se bo razširil. Toda naj ne obleži v predalu! Take reči morajo med ljudi! Prekleta sokolska dolžnost je, da vzdržimo v ljudstvu zavest, da je tretjina naše krvi v tuji pesti. Mi moramo to, saj smo združba, ki si je nadela smoter, da spravi v ljudstvo skupinsko narodno zavest in zavest o skrupinski odgovornosti naroda za svoje življenje. Narod smo pa vsi tja do zadnjega, do najponižnejšega človeka našega rodu in jezika. Ta zavest nam bo dala silo.

«Etnografska karta» je lep buditelj te zavesti. Vsako društvo naj si jo naroči, (prodajajo jo vse knjigarne) in naj da še malenkost za steklo in preprost okvir. Tako zavarovano jo obesite v telovadnico, slačilnico ali drug prostor, kjer nas bo neprestano opominjala.

Dr. Ivan Matko: «Vitamini.» Izdal higienski zavod v Ljubljani, 90 strani, cena 12 dinarjev. — Pisec je zbral tu v umljivi obliki vse, kar je dandanes dognanega o vitaminih, teh poleg hormonov tako čudovitih urejevalcev dogajanj v našem telesu. Velika prednost knjižice je, da obravnava vse do najnovejših, letošnjih dognanj. Na 10 straneh uvoda govori Matko o presnovi in prehrani vobče, nato preide k svojstvom vitaminov in k boleznim, ki nastanejo v telesu, ki nima dovolj vitaminov, zatem pa obravnava posamič vse doslej znane vitamine. Dodani sta dve razpredelnici: a) razvrstitev živil po vsebini vitaminov in b) svojstva vitaminov. Vsebinsko je knjiga izvrstna, jezik je pa slab. Nikakor ni prav, da so naši strokovnjaki v tem dostikrat tako lahkomišelnji. Kdor čuti, da ni zadosti trden v jeziku, naj da delo v pregled bolj večjemu. Strokovna knjiga ni umetnina, toda vsaj najgrših nemščizmov in najhujših slovniških napak bi ne smelo biti v njej.

Matkova knjiga ni toliko zdravniška knjiga, kolikor občno prirodoslovna. Nauk o vitaminih nam odpira obsežen razgled na nekaj, kar mora mikati vsakega človeka, še prav posebno pa sokolskega vaditelja in prosvetarja. Prvi bo dobil v tej knjigi prenekateri namig, ki mu bo koristil pri njegovem delu, drugi pa prebogato snov za mikavna predavanja.

T. S.

Absolutna sigurnost

televadnega orodja je prva zahteva telovadca; naše orodje pa ustr. za ne samo z absolutno sigurnostjo, ampak tudi s praktično uporabnostjo, preciznostjo, krasno izvedbo in neverjetno nizko ceno vsem Vašim zahtevam.

T v o r n i c a
televadnega orodja
J. ORAŽEM
R I B N I C A
na Dolenskem.

Vsak naj sam skrbi za svoje zdravje!

Priporočamo Vam knjige:

Dr. Karla Petriča „Človek“, „Bolezni, kako jih spoznamo“, „Nalezljive bolezni, kako se jih obvarujemo“, „Nega bolnikov in prva pomoč pri nezgodah“, „Regulacija rojstev“ in dr. Jože Jakše „Spolne bolezni“.

Vsako knjigo dobite za polovično ceno, to je za 15 din.

Naroča se pri upravi „Žena in dom“, Ljubljana, Dalmatinova 8, ki Vam tudi pošlje „Ženo in dom“ brezplačno na ogled.

STOLE

vrtno, za dvorane, kino-fotelje nudi po zelo ugodnih pogojih tvrdka

IVAN FAJDIGA, stolarna, SODRAŽICA

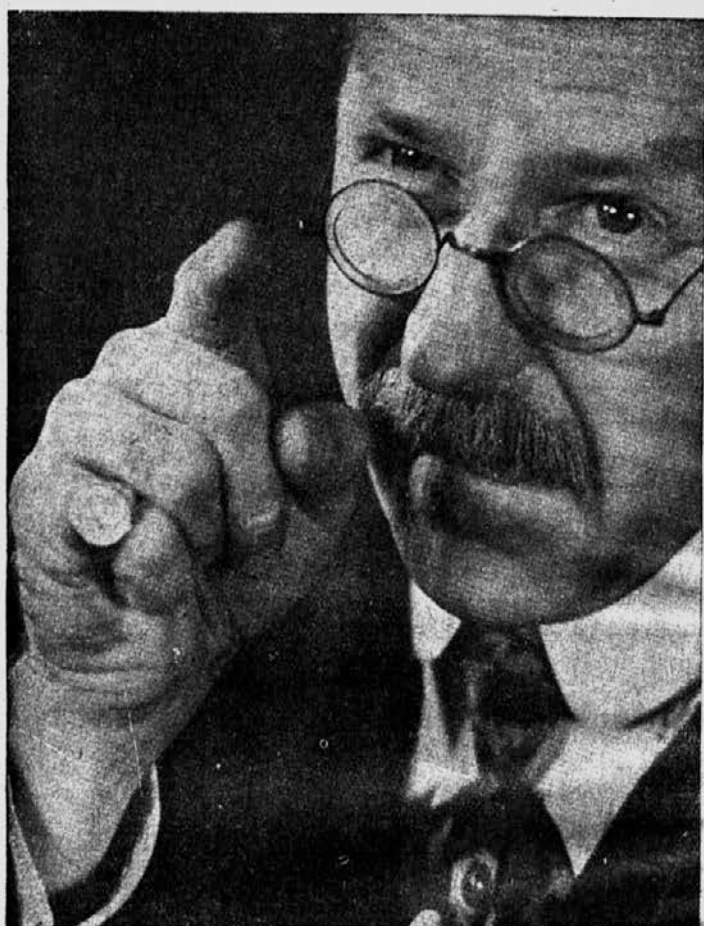

*Gospodinjski
koledar
za leto*

1938

z gospodinjskim knjigovodstvom, praktičnimi nasveti, črticami in ilustracijami dobe naročniki „SOKOLA“ za 15 – din. Naroča se pri upravi

„Žena in dom“ Ljubljana
Dalmatinova 8

V

lahko
s konkurentom
tekmujete

le tedaj, če uporabite vsako priliko za dobro reklamo. Taka reklama pa je zanimivo pismo z učinkovitim tiskom, vabljeni prospekti, pozornost vzbujajoči letaki in plakati, odlično sestavljene brošure in druge tiskovine.

*Vse to Vam napravi v sijajni, umetniški,
dovršeni izvedbi po nizki ceni*

DELNIŠKA TISKARNA D. D.
LJUBLJANA, DALMATINOVA ULICA ŠTEV. 8 - TELEFON ŠTEV. 21-32